

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste pošiljke. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1-50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petit vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Solidarnost jugoslov. železničarjev s slovenskim učiteljstvom.

»Jugoslovanski železničar, glasilo Obzlastnega odbora Udruženja jugoslov. nar. železničarjev in brodarjev v Ljubljani pri naša v zadnji številki ponatisk članka o bistvu sedanega boja slovenskega učiteljstva iz »Učiteljskega Tovariša«, poleg tega pa uvodni članek pod naslovom »Stare metode se obnavljajo!«, v katerem se izreka za solidaren nastop vsega državnega nameščenstva v obrambi državljanov svobodin in pravice, ki so nam dane po ustavi, društvenem in tiskovnem zakonu.

Članek se glasi:

»Že nekaj mesecev merodajni in vodilni faktorji, ki upravljajo našo državo, pri raznih prilikah dajejo izjave, da je potrebno v naši upravi in administraciji narediti red. Kot glavno maksimo se je postavilo na čelo depolitizacija državne uprave. Slišali smo izjave v Narodni skupščini iz ust ministrov in raznih poslancev, da je depolitizacija državne uprave predpogoj konsolidacije naše države. Dnevno časopisje vseh strank pa ne prestanto v raznih varijacijah govori o depolitizaciji državne uprave.

Živimo torej v znaku raznih visokih idej, ki jih propagirajo naši jugoslovanski politiki. Nepoučen čitalec člankov v dnevnem časopisju in tiskanih govorov raznih ministrov in poslancev bi bil skoraj dobil prepričanje, da naša država glede uprave korači popolnoma novo smer! Zdelo se je, da znana slovenska krilatica »kufre gor, kufre dol«, ostane samo še spomin na čase prvih desetletij let naše skupne domovine. To nekako slavnostno razpoloženje jugoslovanskih državljanov v pričakovanju reda in pameti v naši državni upravi pa je v Sloveniji dobilo nenadoma močan sunek pod rebra. Prosvetno ministrstvo je uvedlo proti predsedniku in uredniku nepolitičnega stanovskega strokovne organizacije učiteljev disciplinarno preiskavo radi člankov v strokovnem glasilu »Učiteljski Tovariš«. Razen tega je baje tudi vložena tožba po tiskovnem zakonu. Oba navedena funkcionarja organizacije sta se pregrešila prvi kot lastnik in predstavnik, drugi pa kot odgovorni urednik strokovnega časopisa.

Železničarji smo že vajeni takih stvari. Leta 1923. je bil persekiran centralni tajnik našega Udruženja, ker ni hotel biti orožje takratnega ministra za promet g. dr. Velizarja Jankovića. Prišlo je tako daleč, da je za nekaj mesecev izgubil službo. Borba je bila ostra in uspeh te borbe je bil ta, da je naše Udruženje ostalo kompaktno in napredovalo na vseh poljih strokovnega dela, takratni minister za promet pa je — bil!

Te dni smo dobili tudi mi železničarji zelo interesantno poročilo iz Beograda! V centralnem našem glasilu »Glasniku« št. 8. od 15. aprila t. l. je eden naših tovarišev, ki je uslužben v Generalni direkciji državnih železnic v Beogradu, s podpisom napisal članek o komercializaciji državnih železnic. Za ta svoj članek je porabil podatke iz raznih gospodarskih listov in tudi uradnih publikacij ministrstva za promet. Opozorjamo, da so uradne publikacije ministrstva za promet, razne statistike itd. dostopne proti plačilu gotove vsotke vsakomur, kdor jih hoče kupiti. Gredo v inozemstvo k raznim upravam in naši gospodarski listi so o teh statistikah vedno pisali in iznašali številke. Pisec članka v strokovnem železničarskem glasilu pa se je pregrešil po odločitvi ministrstva za promet, odnosno Generalne direkcije državnih železnic proti postoječim predpisom o službeni tajnosti. Preiskava je bila hitro končana, spoznan je bil krivim ter kaznovan administrativno z odtegljajem 10-dnevne plače in takoj prestavljen iz Generalne direkcije v Oblastno direkcijo Sarajeva.

Stare metode se ponavljajo. Javni nameščenci se še dobro spominjajo na prvi močnejši pokret leta 1919., ko so radi odločnega nastopa v strokovni organizaciji za pravice javnih nameščencev, za poštene plače za pošteno delo, bili persekvirani voditelji stanovsko-strokovnega pokreta v Zagrebu. Bilo je tudi nekaj poizkusov v Sloveniji, a koncem koncev se persekucije v Sloveniji niso mogle izvršiti.

Stanovsko-strokovni pokret med javnimi nameščenici in železničarji je potem do naslednjega leta preživljal težko krizo. Danes ta kriza ponehava skoraj v vseh pokrajinah naše države. Strokovne organizacije delajo intenzivno, da poglobijo zavest skupnosti in onemogočijo partizanstvo in mešetarenje z živim materijalom — jugoslovanskim državnim uslužbencem. Leto 1927. je v Sloveniji pri javnih nameščenih pokazalo ogromne napredke. Razcepljenost slovenskega učiteljstva je likvidirana po zaslugi tovariškega in smotrnelega dela poverjenišva Ljubljana

Udruženja jugoslovanskih učiteljev. Sličen pokret se je izvršil med slovenskimi poštari in dovedel do popolnega uspeha. Napor Pokrajinske zveze javnih nameščencev za Slovenijo so rodili dobre sadove in slovenski javni nameščenci gredo sicer korakoma, a vendar smotrno k popolni konsolidaciji svojih strokovnih organizacij.

Naše društvo je povsod in pri vsaki priliki dejansko pokazalo svojo solidarnost z ostalimi stanovsko-strokovnimi organizacijami javnih nameščencev. Če nas momentano radi različnosti stanovskih teženj, ki so diktirane po značaju službe, ki jo vršimo železničarji, loči od javnih nameščencev naše posebno društvo, je to iz stanovsko-strokovnega vidika potrebno. Vendar smo jugoslovanski železničarji, organizirani v UJNZB, vedno in vsakokrat, kadar se je šlo za skupne interese in pravice vseh jugoslovanskih javnih nameščencev, stali ramo ob ramo z javnimi nameščenici in z njihovim Glavnim savezom.

Vemo, da je stanovsko-strokovni pokret neprikladen raznim našim političnim strankam in njihovim predstavnikom. Je to razumljivo in človeško. Vemo tudi, da se stanovsko-strokovne organizacije po svoji strukturi in namenu, za katerega so bile ustanovljene od pripadnikov istega stanu, bistveno razlikujejo ne samo po delu nego tudi po pojmovanju takozvanih političnih doktrin. Kar je za voditelja političnega pokreta, kar je za navadnega pripadnika h kakoli politični stranki za dosego političnega cilja postranskega pomena, to tvori za predstavnika stanovsko-strokovnega gibanja in člana stanovsko-strokovne organizacije bistvo dela na strokovnem polju. Metode političnega in stanovsko-strokovnega pokreta so osobito v naši državi tako različne in si direktno nasprotne, da o tem sploh ni treba govoriti! Politik v naši državi izrablja vse, kar mu pride pod roko, ne zbira sredstev, samo da doseže svoj politični cilj, predstavnik in voditelj stanovsko-strokovnega pokreta javnih nameščencev pa mora in tudi gleda pri vseh odločitvah na moralo, etiko in pred vsem na to, da so uspehi trajne koristi za vse pripadnike, res istiniti, poštene in — čisti!

Vemo da iz zgoraj navedenih vzrokov pride in mora priti do spopada med partizansko politiko in med jasno začrtanim programom poštene stanovsko-strokovne organizacije enega stanu. V naši državi je to še bolj samoobsebi umevno, ko vendar vidimo notranjo in zunanjo strukturo političnih strank in kot javni nameščenci in železničarji že deseto leto čutimo na lastni koži metode vladanja in upravljanja naše države po teh političnih strankah. Nočemo vprašati, kam naj privede tak boj, v katerem hoče politična partija pomandrat vse, kar se ji brezpogojno ne vkloni! Vemo, da so vse enunuciacije političnih strank v naši državi glede javnih nameščencev od prevrata sem bile samo pro forma, da se je nekaj povedalo. Njih delo čutimo mi vsi, brez razlike

na kategorijo in položaj, na lastni koži! Ne pobotno je dejstvo, da smo javni nameščenci in železničarji v naši državi najbolj beraški stan in najslabše plačani državni uslužbeni v celi Evropi in to po zaslugi in volji ter odločitvi naših političnih strank. Olepšavanja v tej stvari biti ne more, ker dejstva prejasno in preočito potrjujejo vsakomur našo trditve.

Čisto naravno je, da mora priti do razčiščenja, da mora priti do konca. Vsaka stvar ima svoj začetek in konec! Tako mora tudi imeti sedanje nevzdržno stanje javnih nameščencev in železničarjev v naši državi svoj konec! To vedo tudi vodilni politični ljudje vseh strank v naši državi. Dokler stanovsko-strokovne organizacije delajo po njihovih željah, so deležne javne in zasebne pohvale, ko pa se interesi križajo, pride takoj istiniti dokaz prave ljubezni.

To pravo ljubezen čutimo železničarji in jo čutijo javni nameščenci. Odkrito se je razgalila v vsej svoji veličini in lepoti z udarcem po obeh glavnih predstavnikih stanovsko-strokovno organiziranega učiteljstva v Sloveniji in tudi z udarcem po našem tovarišu uradniku iz Generalne direkcije v Beogradu.

Stanovsko-strokovnega pokreta med javnimi nameščenici in železničarji to ne bo motilo, niti zavrla. Naše prepričanje je, da je ta pokret že tako globoko zasidran po vseh pokrajinah naše države in pri vseh javnih nameščenih in železničarjih, da ga morejo persekucije predstavnikov in voditeljev samo poglobiti in mu dati novih moči za še energičnejše in smotrnejše delo. Zavedamo se, da mora vse državno uslužbenstvo enotno odgovoriti in da bo ta odgovor točen in učinkovit!

Branili bomo svojega tovariša radi izvršene persekucije, stali pa bomo tudi ramo ob ramo z obema predstavnikoma slovenskega učiteljstva v zavesti, da vršimo ne samo svojo tovariško dolžnost napram državnemu uslužbencu, nego da vršimo popolno dolžnost napram našemu narodu in državi! Gorje državi, kjer se hoče imeti državnega uslužbenca za brezpravnega kulija! In če tega naši politiki vsled partizanske zagrizenosti nočejo upoštevati, potem je ne samo tovariška dolžnost, nego državna potreba, da javni nameščenci in železničarji vseh kategorij in vseh položajev enotno stojijo na braniku za svoje državljanske pravice, za pravdo in poštenje in za ugled naše države.

Prepričani smo, da bo slovensko učiteljstvo storilo svojo dolžnost, prepričani smo, da bodejo vsi javni nameščenci v naši državi podprli ta boj in pomagali resnici in pravici do zmage. Slovenski in jugoslovanski železničarji, včlanjeni v UJNZB, bodo stali solidarno ramo ob ramo za pošteno stvar z vsemi ostalimi javnimi nameščenici.

Brez žrtve ni zmage, zmagati pa morata pravica in poštenje, za kar morajo jugoslovanski javni nameščenci in železničarji, če je treba, žrtvovati vse!

Razvoj nadaljevalnega šolstva v Čehoslovaški.

(Izvirno poročilo »Učiteljskemu Tovarišu«.)

(Piše Emanuel Lipert, ref. min. škol. in nar. prosv. v Pragi — prevedel ravnatelj Albin Lajovic.)

Obče obrtne nadaljevalne šole. — Strokovne nadaljevalne šole. — Trgovske nadaljevalne šole. — Kmetijske, gospodarske nadaljevalne šole. — Pri nas bo mogoče splošen razvoj nadaljevalnega šolstva le, če se bo to šolstvo popolnoma naslonilo na osnovno šolstvo in na osnovnošolsko učiteljstvo.

Na Češkem imamo obvezne nadaljevalne šole za dečke in deklice, ki se uče katerekoli obrti. Te vrste šole so četverne: 1. obče obrtno-nadaljevalne šole, 2. strokovne nadaljevalne šole, 3. trgovske nadaljevalne šole in 4. narodne gospodarske šole.

Najstarejša vrsta nadaljevalnega šolstva so pač splošne obrtno-nadaljevalne šole, ki so namenjene obči in deloma tudi strokovni izobrazbi obrtnih vajencev. Vsi obrtni vajenci morajo obvezno posecati za časa svoje učne dobe nadaljevalne šole, navadno torej po dve ali tri leta, tedaj v starosti od 14. do 17. leta. Obrtno-nadaljevalne šole so ustanovljene za šolski okoliš, kjer imajo mojstri svoje delavnice.

Obrtno-nadaljevalne šole ustanavlja in upravlja posebni »šolski odsek« s pomočjo države, dežele, krajevne občine ter obrtne in trgovske zbornice, v katere območju leži šola, s pomočjo obrtnih strokovnih udruženj, kakor tudi s pomočjo večjih podjetij. Vsi ti činitelji se prostovoljno zavežejo, da bodo vsako leto prispevali gotov znesek k stroškom vzdrževanja šole; več kot polovico vseh stroškov pa krije država iz svojih sredstev, velike so tudi podpore dežele in krajevne občine, medtem ko ostali zavezanci krijejo vsi skupaj komaj 15% vseh izdatkov. Z vladno naredbo iz leta 1925. je bilo z najvišjo upravo in nadzorstvom nad obrtno-

nadaljevalnim šolstvom poverjeno ministrstvo šolstva in narodne prosvete. Nadzorstvo vrše 24 nadzorniki obrtno-nadaljevalnih šol na Češkem, Moravskem in v Slovaški; vsak ima svoj določeni okoliš. Na Slovenskem je ustanovljen po en nadzornik za vsako županijo, za ozemlje Podkarpatske Rusije vrši nadzorstveno službo obrtno-nadaljevalnega šolstva en sam nadzornik.

Sestava šolskega odbora, organizacija šol in njihovih učnih načrtov je izvršena na podlagi državnih naredb. Poslednja naredba od 10. maja 1927 predpisuje sledeči postopek pri ustanavljanju nove obrtno-nadaljevalne šole:

Pred ustanovitvijo šole se mora napraviti popis vajencev in vajenk, ki se uče katerekoli obrti v okolišu 4 km od poslopja, kjer bo nastanjena šola. Če izkazuje popis vsaj 20 vajencev in vajenk, se ustanovi pripravljalni odbor, v katerega se pozovejo: 1. župan občine, v kateri se šola ustanavlja, župani onih občin, katerih vajenci bodo vpisani v obrtno-nadaljevalno šolo, 2. načelniki obrtnih korporacij, 3. zastopniki krajevnih javnih korporacij (občine, krajevnega šolskega sveta, okrajnega odbora itd.), 4. zastopniki obrtnikov in industrijcev. Na ustanovnem zboru se izvoli predsednik, tajnik in blagajnik. Ustanovitev odbora se javi okrajnemu glavarstvu in nadzorniku obrtno-nadaljeval-

Ispravka.

U Učiteljskom Tovarišu od 26. IV. 1928. god. br. 41. izšao je napis pod naslovom »Šta se dešava. Militarizacija učiteljstva ili učiteljske službe«, u kome je u crnom okviru iznet protest što je jedan neznatan broj učitelja Slovenaca puštenih iz vojske postavljen za učitelje u J. Srbiji »Makedoniji« kako se u tom napisu kaže), predstavljajući stvar neverno i zlonamerno stoga se dostavlja Uredništvu Učit. tovariša, ova ispravka, da je odštampa u prvom narednom broju svoga lista na odgovarajućem mestu.

1. Netačno je tvrđenje, da »državni službenik (pa sledstveno i učitelj) ne može poštati lice koje nije navršilo 21 godinu života i nije odslužilo svoj rok u vojsci, ili nije od vojne službe oslobođen« pošto to naši zakoni ne zabranjuju, nego što državni službenik ne može postati lice koje je navršilo 21 godinu života, a nije regulisalo vojnu obaveznu.

2. Za čuđenje je i žaljenje, da jedan učiteljski list protestuje što vojne vlasti izlaze na susret učiteljstvu, da lakše (na rokove) odsluži svoj rok u vojsci i na taj način pre dobiju službu i tako ranije steknu pravo na penziju i povišice. Još je više za žaljenje, što se takav postupak naziva »militarizacija učiteljstva« i što se na to upozoravaju čak i gg. narodni poslanici.

Pre su u malenoj i slobodnoj Srbiji učitelji svoj rok služenja u kadru vršili samo za vreme velikog školskog odmora i niko se ne seti, da to nazove militarizacijom učiteljstva, već olakšicom učiteljstvu i školi. Najposle, ako ko od oslobođenih učitelja ne želi, da na ovaj način odsluži svoj rok u vojsci, neka to izjavi i onda mu ništa ne stoji na smetnji, da svoj rok odsluži odjedanput.

3. Neistinito je, da je iz Bileća otpušteno »5 Slovenaca« učitelja, a iz Sarajeva »više Slovenaca iz vojske, Slovenaca ima samo 6, a Srba 131 (iz Bileća 1 i iz Sarajeva 5), pa niko ne protestava za ovih 131, a protestuje se za 6 Slovenaca?!

4. Neistinito je tako isto da ovi učitelji Slovenici »moraju poučavati u Makedoniji prema ta-mošnjim odredbama i veronauku«, jer po jasnim zakonskim propisima, kad u izvesnom mestu nema učitelja veroispovesti iste, koje su i deca, veronauku predaje mesni sveštenik. Najposle kad bi i ovo bilo u istini, i kad se dotični dački roditelji i građani kao pravoslavni ne bune što im veronauku predaje učitelj katoličke vere, zašto se protivu ova-ga bune narodni učitelji oko Učitelja. Tovariša i time ne služe ustanovnom principu o verskoj strpljivosti. Da napomenemo i ovo. U selu Drinu kod Požarevca, učiteljuje Ante Ladavac Istranik i katolik, koji predaje po svojoj volji veronauku pravoslavnoj deci i druguje se s pravoslavnim sveštenikom kao najboljim drugom. I kad povodom ovakvih slučajeva nijedan list pravoslavne srbijanske crkve nije o ovome u opšte pisao, a kamo li to stavio u crni okvir, onda se u toliko manje moglo tako što očekivati od jednog učiteljskog glasila.

5. »Možemo zamisliti kako sada još poučavaju srpsko-hrvatskom jeziku« ti učitelji. Tovariš nalazi, da Slovenci ne mogu predavati na srpsko-hrvatskom jeziku!! Ministarstvo prosvete je postavilo po njihovoj molbi preko 100 Slovenaca učitelja iz Istre i Slovenije, a jednoga je od njih postavilo i za školskog nadzornika i nikada nije posumnjalo, da li će oni moći poučavati decu na srpsko-hrvatskom jeziku.

6. Ministarstvo prosvete ne misli da se patriotizam slovenačkih učitelja ne prostire van granica Slovenije, i ako 6 postavljenih učitelja Slovenaca u Makedoniji misle kao Učit. tovariš, da oni ne treba da služe u tome kraju, onda i ne moraju i neka samo to izjave, opozvače se odluka o njihovoj postavljanju. Ovakvo shvatanje i pitanje predstavlja draženje strasti verskih i plemenskih i žaliti je da dolazi od strane jednog učiteljskog lista.

Iz kancelarije Ministarstva prosvete O. N. br. 43.873 od 22. V. 1928 u Beogradu.

P. br. 4560. Ljubljana, dne 1. junija 1928.

Predmet: »Učiteljski Tovariš«

Članki »Kaj se godi« Popravki.

Uredništvu

»Učiteljskega tovariša«

V

Ljubljani.

Po nalogu ministrstva prosvete O. N. br. 43873 z dne 23. maja 1928 Vam pošiljam v prilogi popravke k članku »Kaj se godi?« Militarizacija učiteljstva ali učiteljske službe. Popravek natisnite v prvi prihodnji številki lista na odgovarajućem mestu.

Vršilec dolžnosti prosv. inšpektorja:
Dr. Capuder.

ne šole, v katerega območju se nahaja ustanovljena šola. Šole ko je šola potrjena, se ustanovi definitivni šolski odbor.

Pripravljalni šolski odbor si preskrbi iz državne naklade potrebne tiskovine za obrtno-nadaljevalne šole, to so Pravila, učni načrti in preliminar. Po en izvod izpolnjenih tiskovin se pošlje nadzorniku obrtno-nadaljevalnih šol, ki jih potrdi odnosno pregleda njih pravilnost.

Nadalje napravi pripravljalni odbor prošnje za podporo na deželno upravo, trgovsko in obrtno zbornico, na občino, okrajni zastop, krajevne korporacije, denarne zavode, tovarne itd. Prošnjam se priklapi preliminar, od faktorjev, ki bi bili voljni šolo stalno podpirati, pa se prosi vrhutega še za pismeno obvezo vsakoletne podpore z navedbo zneska. Posebno je gledati na to, da se eden izmed javnih faktorjev zaveže, kriti

vsako leto morebitni šolski primanjkljaj (to obvezo prevzema navadno občina ali pa obrtniško društvo).

Pripravljalni odbor prosi v pošte prihajajoči šolski urad, da izda pismeno dovoljenje za uporabo potrebnih šolskih prostorov, kjer naj bi obrtno-nadaljevalna šola nastajala. Z zastopniki obrtniškega se določi učni čas v tednu (navadno dva popoldneva od 14.—18. ure, ali en popoldan in nedelja dopoldne). Od okrajne gradbene direkcije se dobi mnenje o oddaljenosti onih krajev, ki se naj vselja v šolski okoliš za obvezno poučevanje šole. Morejo biti tudi kraji, ki so več kot 4 km oddaljeni, vendar ne več kot 6 km, če so pripravna pota in ceste. Bolj oddaljene občine se predlaga le tedaj, če imajo ugodne železniške ali avtozveze.

Ko so vsa pripravljala dela opravljena, predloži šolski odbor s posredovanjem pripadajočega nadzornika obrtno-nadaljevalnih šol vse spise ministrstvu šolstva in narodne prosvete in prosi obenem za otvoritev nove obrtno-nadaljevalne šole.

Kakor je iz povedanega že razvidno, se v teh splošno obrtno-nadaljevalnih šolah poučujejo učenci vseh različnih obrti skupno, zato se pri pouku ni mogoče ozirati na posebne potrebe tega ali onega stanu. Šole če ima šola vsaj 7 vajencev iste stroke ali obrti, lahko uživajo svoj strokovni pouk, ki je pri krojenju njihovim posebnim potrebam. Dosedaj sta 2/3 obrtno-nadaljevalnih šol splošnega značaja, ker so ustanovljene v malih občinah, kjer je malo vajencev iste obrti.

Pouk v splošno obrtno-nadaljevalnih šolah traja navadno dve leti, v precej primerih tudi tri leta. Šolsko leto traja 7 mesecev, t. j. od 1. oktobra do konca aprila. Tedensko se poučuje po 8 ur, ki so razdeljene na dva popoldneva, ali na en popoldan in na nedeljo dopoldne. Učni predmeti so: Učni jezik in spise, računstvo, strokovni nauk, strokovno risanje, nauk o državljanstvu in obrtni zakonodaja. Obrtno-nadaljevalne šole nimajo lastnega učiteljskega. Na njih poučujejo iz večine učitelji osnovnih in meščanskih šol, izmed katerih imajo mnogi še posebno pravo za pouk na teh šolah, ki so jo dobili v različnih tečajih namenjenih za obrtno-nadaljevalno šolstvo, katere prireja vsako leto ministrstvo šolstva in narodne prosvete.

Kjer je zadostno število vajencev ene obrti, se ustanove strokovne nadaljevalne šole, ki jih seveda potem obiskujejo le vajenci gotovih obrti, ki so med seboj sorodne. V teh šolah je pouk tako urejen, da se vedno ozira na posebne potrebe dotične stroke, za katero je šola ustanovljena. Pri velikem številu obrti in poklicev se ne smemo čuditi, če je teh šol čez 70 vrst, od katerih ima vsaka svoj posebni učni načrt, ki se ujema s potrebami svoje stroke. Nekatere teh šol so ustanovljene v velikih mestih ali industrijskih centrih, imajo svoje posebne delavnice, v katerih se vajenci učijo tistih del, katerih se ne morejo navaditi v mojstrovih delavnicah.

Strokovno-nadaljevalne šole so dvo- ali triletna, šolsko leto traja 7—10 mesecev, na teden se poučuje 8 ur. Če je v šolah uveden tudi pouk v delavnicah, se število učnih ur temu primerno poveča na 14 ur tedensko. Samo nekatere teh šol imajo celodnevni pouk, in sicer v dobi popolnoma mrtve sezone dotične obrti od 1—2 mesecev, kakor je to primer pri nadaljevalnih šolah stavbnih obrti, kožuvinarji itd. V tem primeru seveda odpade polovica ali pa celotni pouk v dobi polne zaposlenosti.

Pri državnih srednjih in višjih obrtnih šolah so samo ob sebi razumljivo ustanovljene in organično spojene strokovno-nadaljevalne šole dotične stroke. Stroke na teh nadaljevalnih šolah pa poučujejo seveda profesorji in strokovni učitelji dotične srednje ali višje šole.

Tovarniški nadaljevalni šol je na Češkem malo. Vzorec za nje je čevljarstva tovarniška šola, ki jo je za svoje vajence ustanovila moravska tovarna T. A. Bata v Zlinu na Moravskem po vzorcu ameriških tovarniških šol.

Druga vrsta strokovnega nadaljevalnega šolstva so trgovske nadaljevalne šole. Njihova učna osnova je bila nanovo opredeljena z naredbo ministrstva šolstva in narodne prosvete z dne 17. aprila 1927.

Na trgovsko nadaljevalnih šolah so tedenske učne ure razdeljene takole:

Predmeti:	tedensko ur:	
	I. letnik	II. letnik
1. trgovski nauk	2	—
2. knjigovodstvo	—	2
3. trgovska korespondenca	2	1
4. trgovsko računstvo	2	2
5. blagovništvo	—	2
6. zemljepis	—	2
7. državljanstvo	—	1
Skupaj	8	8

Trgovsko nadaljevalne šole sprejemajo samo vajence trgovskih strok. Število vajencev v razredu ne sme biti večje od 40. Pri razdeljevanju vajencev v vzporednice se ozira na trgovsko stroko in ne na spol vajencev. Šolsko leto traja 10 mesecev, t. j. od 1. oktobra do 28. junija. Ob koncu prvega letnika dobe vajenci letna izpričevala o obnašanju, obisku in šolskem uspehu v šoli (tako kot na ostalih nadaljevalnih šolah), ob koncu II. letnika pa odhodno izpričevalo.

Izmed velikoga števila različnih učnih osnov za posamezne stroke ostalih strokovno-nadaljevalnih šol navedemo še razdelitev tedenskih učnih ur za trirazredno nadaljevalno šolo za vajence ženskih krojačev po učni osnovi, kakor jo je izdalo ministrstvo šolstva in narodne prosvete dne 5. oktobra 1923.

Razdelitev tedenskih učnih ur na strokovno-nadaljevalni šoli za vajence ženske krojaške obrti:

Predmeti:	Število tedenskih učnih ur:		
	I. letnik	II. letnik	III. letnik
Pouk trgovsko obrtnih predmetov:			
1. Spilje	1 1/2	1	—
2. Računstvo in kalkulacija	1 1/2	—	—
3. Knjigovodstvo	—	—	1
4. Državljanstvo	—	—	1
Strokovni pouk:			
1. Blagovništvo	—	1	—
2. O krojih	—	—	1
3. Strokovno risanje	2	2	2
4. Strokovni pouk	3	3	—
5. Zdravstvo	—	—	1
Skupaj	8	8	8

Narodne gospodarske šole so najnižje ali kulturno najvažnejše strokovne šole za kmetijstvo, ki jih upravlja ministrstvo zemljedelstva. Narodne gospodarske šole so se ustanovile po prevratu in njihova organizacija se je ustanovila in določila z zakonom z dne 29. januarja 1920. Njihov pomen ne leži samo v tem, da širijo strokovno zemljedeljsko znanje, temveč tudi v tem, da poglobljajo splošno izobrazbo pridobljeno v osnovnih šolah. Pouk se vrši z vednim oziranjem na potrebe zemljedelstva. Za deklice je uveden tudi kuhanje in šivanje (krojno risanje, šivanje perila in domačih oblek), na Slovaki in Moravskem tudi šivanje narodnih krojev in noš, kar poučuje posebno kar se tiče narodnih okrasov žena iz naroda. Za dečke so uvedena deška ročna dela za male kmete, da si znajo sami popraviti in narediti najpotrebnejše orodje.

Po navedenem zakonu je povsodi tam, kjer se je ustanovila narodna gospodarska šola, ista obvezna za vsa mladež od 14.—16. leta v območju 6 km od šolske zgradbe, če ne obiskuje kake druge strokovne šole.

Porast teh šol je bil strahovito hiter, kajti leta 1923. jih je bilo že 593 z 18.197 učenci, leta 1926. pa celo 728 z 34.957 učenci.

Tečaje za izobrazbo potrebnega učiteljskega prireja vsako leto zemljedeljsko ministrstvo, ker se pouk v narodnih gospodarskih šolah poverja samo očiteljem osnovnih in meščanskih šol, ki so se zanj pripravili v posebnih tečajih. V začetku so se pripravljali učitelji v rednih tromesečnih tečajih, sedaj pa trajajo tečaji 4 1/2 meseca, vendar se stremlja za tem, da bi se taki tečaji vršili celo leto. Bil je tudi stavljen predlog, naj se za učitelje narodno gospodarskih šol ustanovi posebno učiteljske, ki bo prevzelo izobraževanje potrebnega učiteljskega.

Ministrstvo zemljedelstva je izdalo nove učne knjige, ki se ozirajo v prvi vrsti na potrebe malega kmetovalca. Nadzorstvo nad temi šolami vrši 8 nadzornikov.

Pregled nadaljevalnih šol na Češkem v letu 1926./27.

A. Splošne obrtno-nadaljevalne šole:				
	šol	razredov	vajencev	od teh dekle.
1. češko-slovaških	877	2625	70216	7059
2. ruskih	15	43	774	71
3. nemških	319	1090	23506	3563
4. madžarskih	18	73	1986	121
5. poljskih	11	29	631	128
6. češko-nemških	6	22	512	9
7. češko-madžarskih	2	12	295	—
8. rusko-madžarskih	3	30	758	153
9. češko-rusko-madž.	2	21	419	33
Skupaj	1253	3945	102187	11737

B. Strokovno-nadaljevalne šole:				
	šol	razredov	vajencev	od teh vajenk
1. češko-slovaških	536	1982	49255	11619
2. nemških	152	459	9921	3520
3. madžarskih	3	7	182	86
4. češko-nemških	1	8	180	—
Skupaj	692	2456	59538	15225

C. Trgovske nadaljevalne šole:				
	šol	razredov	vajencev	od teh vajenk
1. češko-slovaških	41	134	3767	1287
2. nemških	23	60	1493	341
3. madžarskih	4	9	214	1
Skupaj	68	203	5474	1629

D. Narodne gospodarske šole:				
	šol	razredov	učencev	učenk
1. češko-slovaških	501	867	24017	14313
2. ruskih	121	226	6915	2850
3. nemških	99	146	3504	1913
4. madžarskih	10	16	555	256
5. poljskih	5	6	155	136
6. češko-ruskih	1	3	114	66
7. češko-nemških	1	2	88	—
8. rusko-madžarskih	2	8	209	107
Skupaj	740	1270	35207	19640

Vseh nadaljevalnih šol je bilo tedaj v letu 1926./27. 2753 z 7874 razredi in 202.408 učenci, med temi 48.231 učenik. V primeru z letom 1925./26. je naraslo število šol za 138 z 206 razredi, učencev pa je bilo nekaj manj, kajti v letu 1925./26. je bilo 203.227 vajencev, med njimi 49.631 vajenk.

Vsi učenci nadaljevalnih šol obrtniških so zavarovani proti nezgodam v šoli, v šolskih delavnicah in na poti v šolo in iz šole pri mestni zavarovalnici v Pragi proti letni premiji 4 Kč, ki jih plačajo vajenci pred vpisom v šolo.

Priprave šol za nadaljnje izboljšanje nadaljevalnega šolstva se gibljejo v smeri, da se postavijo za obrtno-nadaljevalne šole posebna šolska poslopja in da poučuje na njih posebno učiteljsko. Ministrstvo šolstva se posvetuje z obrtniškim svetom o tem, da li naj bi se zamenjale trirazredne nadaljevalne šole z 7-mesečnim šolskim obiskom z dvoletnimi z 10-mesečnim šolskim obiskom.

Dostavek prevajalca:

Pred očmi nam vstaja po tem poročilu točna slika nadaljevalnega šolstva na Češkem sploh in nehoti se nam vsili primera z našim. Na prvi pogled lahko rečemo: Na Češkem je nadaljevalno šolstvo v krasnem napredku in razvoju, vse vrste šol so ustanovljene in organizirane na podlagi zakonov, ki so nastali takoj po prevratu in pozneje. Za vsako kategorijo šol je točno opredeljen kompetenčni krog, vsaka kategorija ima zadostno število nadzornikov, ki se tudi brigajo za razvoj šolstva. Pri nas ne moremo navesti od prevrata dalje niti enega zakona za nadaljevalno šolstvo. Vse šole životarijo naprej po svojih starih zakonih, nadzorstvo nad nadaljevalnimi šolami se radi preslabo

plačanih nadzornikov sploh ne vrši. V Ljubljani še morda obišče nadzornik svoje nadaljevalne šole, da bi si pa ogledal tiste po deželah, to se še ni zgodilo. Vse nadaljevalno šolstvo na Češkem je združeno v ministrstvu šolstva in narodne prosvete, le narodne gospodarske šole, ki so nastale šele po prevratu, si je pridržal poljedelski minister. Pri nas spadajo obrtno-nadaljevalne šole v kompetenco ministrstva za trgovino in industrijo, kmetijske pod to ministrstvo. Na Češkem krije nad polovico izdatkov strokovnega šolstva država, pri nas niti ene dvajsetine. Občine so obvezane prispevati in kriti eventualni primanjkljaj, pri nas pa nosijo glavno breme, tako da bi se nadaljevalne šole morale imenovati pravzaprav občinske in vendar so v veljavi še zakoni, ki pravijo, da nosi polovico vseh stroškov država. Na Češkem se vršijo redni tečaji za izobrazbo učiteljev, pri nas tudi tega ni v zadostni meri. In tako dalje bi lahko napravili primere z vsakim šolskim pojavom, pa bi povsodi morali ugotoviti, da so naše razmere naravnost žalostne. Škoda, da ni poročevalec tov. Lipert povedal še to, kako je honorirano učiteljsko na obrtno-nadaljevalnih šolah in pa kakšne organizacije ima za doseg svojih zahtev.

Pa še z enega vidika je poročilo silno podučno in zanimivo, namreč z vidika manjšinskega šolstva. Številke nam čisto točno povedo, da ima vsaka narodnost svojemu številu odgovarjajoče število vseh vrst šol. Tu vidimo na praktičnem primeru pametno rešitev narodnostnih sporov, ki se več ali manj vedno sučejo le okoli šolstva kot najbolj vidnega kulturnega udeleževanja. Tako postopa visoko kulturni narod s svojimi narodnimi manjšinami. Pogled na našega zapadnega soseda pa nas prepriča o kulturi na sprotne pojmu.

SVILA prekrasni najmodernejši vzorci za spomladanske obleke po nizkih cenah.
P. MAGDIČ, Ljubljana.
Oglejte si izložbe!

Splošne vesti.
ZA DRUŠTVENO IN TISKOVNO SVOBODO UČITELJSTVA.

Člane opozarjamo, da mora iti ves pravec naše borbe le za tem, da si ohranimo svobodo svojih društev in svobodo svojega tiska. To je edino, kar hočemo izvojevati in za čemer stremimo. V interesu vsega stanu, v interesu šolstva in v interesu napredka in procvita narodne prosvete je, da si ohrani učiteljsko društveno in tiskovno svobodo. Opravičeno bodo kazali naši zanamci na nas, da smo izdali svoj stan, ako ne bomo storili svoje dolžnosti in ne bomo dvignili svojega glasu v odločilnem trenutku. Naša manifestacija za svobodo svojih društev in svobodo svojega tiska naj bo dostojna, a naj bo tudi odločna. Kdo bo zagovarjal in branil ob vsakojakih prilikah in ob nujni potrebi interese stanu, šole in prosvete, če izgube svobodo naša društva in naš stanovski tisk?! Iluzorna je pa svoboda društev in svoboda tiska, če se službeno zasleduje poedinca, ki je vsakokratni slučajni predstavnik društva in tiska ter izvršilec sklepov in volje članstva oziroma društva ter se ne ugotovi prej, če je društvo prekoračilo društveni zakon, oziroma tisk tiskovni zakon proti oblasti, da se na podlagi tega kliče odgovornega predstavnika društva oziroma tiska na odgovor. Če društveni in tiskovni zakon za državnega uradnika ne velja in se ga lahko obide, potem je onemogočen vsak izraz svobodne volje.

SRBSKO UČITELJSTVO PROTI OBVEZNOSTI PRI NABAVLJLNIH ZADRUGAH.

»Narodna Prosveta« št. 40. piše:
»Na osnovu čl. 374. finansijskega zakona za godinu 1928./29., izdao je ministar finansij Uredbu, usvojeno I. V. o. g. od ministrskega svetja o izmenjama i dopunama Uredbe o nabavljačkim zadrugama državnih službenika i Saveza nabavljačkih zadruga državnih službenika od 5. XII. 1920, kojom se određuje:

1. Svaki državni službenik i sve osoblje pomenuto u 1. čl. Uredbe t. j. svi koji služe i rade u državnim nadležnostima ili preduzećima ili koji primaju pomoć ili penziju na državnoj kasi, moraju se upisati za člana jedne Nabavljačke zadruge i mora da se uplati 5 dinara upisnine i jedan udio od 100 dinara.

2. Ako neko od ovih lica nije član Nabavljačke zadruge ili se kao takav odmah ne upiše, to će državna blagajna — na kojoj prima svoje prinadležnosti po službenoj dužnosti na predstavlju Saveza nabavljačkih zadruga od plaće ili penzije ustegnuti upisnino i prisilni udio — svega 105 dinara — u 11 mesečnih obroka, i ustegnute iznose putem poštanskog čeka dostaviti Savezu.

3. Svaki prisiljeni ili dobrovoljni član Nabavljačke zadruge jamči peterostrukim udjelom za obveze zadruge prema Savezu nabavljačkih zadruga, a to se jamstvo može pravilima zadruge i preko toga povisiti.

4. Od svakoga će se državnog službenika povrh toga počevši od 1. VII. 1928. kroz tri godine ustezati i to od činovnika I. II. i III. kategorije po 10 dinara mjesečno, a od ostalog osoblja po 5 dinara mjesečno bez razlike, jesu li aktivni ili umirovljeni. Ove ustege idu u fond Saveza nabavljačkih zadruga iz koga će se kreditirati prvenstveno Stambene i Kreditne zadruge.

Ovo su hitne Uredbe, kojom je kraljevska vlada opet usrećila svoje službenike. Za bolje razumijevanje navodimo, da se za taj važni Savez nabavljačkih zadruga u Beogradu već vršila usteza 10 posto dodatka na skupoću i 1 posto od svih državnih nabava kroz 5 godina, te je bio sakupljen ogroman kapital, od koga 90 posto državnih službenika nije imalo nikakove koristi. Savez je doduše organizovao po zemlji Nabavljačke zadruge, koje su opet od državnih službenika uzimale udjele od 100 dinara, ali te zadruge — izim vrlo malih iznimaka — slabo posluju, te su neke već propale, a druge svoje poslovanje završile s velikim pasivama i gubitkom, za koje državni službenici po novoj uredbi jamče ujerovnicima. Najnovija je Uredba pobudila među državnim službenicima silno rješenje, pak će ista nesumnjivo biti i predmetom protesta činovničkih organizacija.

— **Solidarnost učiteljskega iz Dalmacije s slovenskim učiteljskim.** »Pokrete«, glasilo pov. UJU — Split prinaša v zadnji številki uvodnik pod naslovom »Disciplinska istraga protiv urednika »Učit. Tov.« i poverenika UJU Ljubljana«, s katerim se solidarizira s sedanjim bojem slovenskega učiteljskega.

— **Nov učiteljski list.** V Zagrebu je prišel izhajati nov učiteljski stanovsko-politični list »Jedinstvo«. Izdaja ga predsednik pov. UJU — Zagreb g. Josip Skavič, ki ga tudi urejuje. List ima že vnanjo stanovsko borbena obliko in je prva številka urejena izključno v organizacijskem in stanovsko-političnem pravcu. Po velikosti liči »Narodni Prosveti« in »Učiteljskemu Tovarišu«. Nova borbena naša stanovska prava iskrena pozdravljamo in želimo, da bomo z njim ramo ob rami usmerjali stanovsko pot.

— **Solidarnost hrvatskega učiteljskega.** Novi list »Jedinstvo« v Zagrebu prinaša sledeči odlomek k naši borbi: »Disciplinska istraga protiv Dimnika i Skulja. U novije vrijeme donosi »Učiteljski Tovariš«, list Povjereništva ljubljanskoga, u crnome okviru na prvoj strani kratke obavijesti o događajima u školstvu u Sloveniji. Tu su obično prikazani takvi događaji, kojima je nanesena nepravda bilo učiteljskomu, bilo školstvu. Zbog ovakvog napadnog isticanja rada školskih vlasti određena je disciplinska istraga protiv Ivana Dimnika kao urednika »Učiteljskega Tovariša« i Andreja Skulja, predsjednika ljubljanskoga Povjereništva Udruženja Jugoslovenskoga Učiteljskega, kao izdavača lista. Nije ovo prvi put, što slovenačka učiteljska organizacija poradi svoga zauzimanja za članove dolazi u konflikt s vlastima. Ranije bili su pozvani na odgovornost predsjednici slovenačkih sreskih učiteljskih društava zbog toga, što su zauzeli odlučno stajalište protiv jedne odluke gosp. Ministra Prosvjete. Naše je mišljenje, da ovo nije nikako valjan način za rješavanje školskih pitanja, niti način za sredjivanje prosvjetnih prilika. Učiteljska je organizacija dužna, da zauzme svoje stajalište protiv svake pojave u školstvu, pa da ta stajališta obrazlaže i brani. U tome ne može da bude nekorektnosti. Učiteljsko treba, da u svojoj organizaciji obrazuje forum, koji će sprečavati svaki nepravilan i samovoljan rad organa prosvjetnih vlasti. Te vlasti čine ljudi, a oni su naklonjeni pogreškama, pa zato treba, da opstoji i snaga, koja će takve pogreške korigirati i tako prosvetiti rad dovoditi u svim njegovim granama na jedan normalan put. Prosvjetna vlast može u svojoj organizaciji sprečiti svaku ovakvu pojavu, no to se ne može nikako da postigne sredstvima, koja zastrašuju i koja samu stvar apsolutno ne popravljaju, nego upravo na protiv daju prilike, da se pogreške opravdavaju, kriju i ponavljaju.

— **K današnji »Ispravki«.** Ze v zadnji številki smo poročali glede pripombe k našnjemu pojasnilu v zadevi učiteljev »vojakov. Pojasnilo je bilo sestavljeno in odposlano pred sejo Glavnega odbora UJU in osebnim razgovorom naših zastopnikov v Beogradu. Sklicujemo se na zadnjo našo izjavo, na pojasnilo samo se pa še povrnemo.

— **Likvidacija Edinstva za kranjski srez.** K tozadevnim notici podajam sledeče pojasnilo. Par dni pred našim zborovanjem mi je tov. odbornica telefonično sporočila, da se je nek tovariš Edinjaš izjavil, da ne morejo priti k našemu zborovanju, ker še niso podpisali pristopnic. Izjavil sem, da pristopnice dobe pri tov. blagajničarki. Kakor sem se pozneje prepričal, jih je ta res pravočasno dostavila predsedniku likvid. Edinstva, ki mi je pa po zborovanju izjavil, da jih ni mogel razposlati, po obedu pa je prazne pristopnice vrnil gospej blagajničarki. Pika. — J. L.

— **Kmetijski tečaj za učitelje nadaljevalnih šol in gospodinjstvi tečaj za učiteljice** je namenjen samo za učitelje in učiteljice mariborske oblasti. Kakor smo poučeni, priredi ljubljanski oblastni odbor tudi enake tečaje.

— **Nujna potreba.** O priliki zasedanja šir. glav. odbora v Beogradu nas je ondotni Učiteljski dom nad vse ljubeznjivo sprejel. Zunanji člani smo imeli v Učit. domu dvodnevna udobna prenočišča, ki smo za nje plačali po 5 Din odškodnine, dočim znašajo hotelske pristojbine po 100 Din. V domu smo imeli poleg tega celodnevno prehrano s četvernimi jedili opoldne, dvojno na večer in poljubni zajtrk, za kar smo plačali dnevno — reci in beri: 16 Din, dočim bi v javnih lokalih težko shajali s 100 Din. Ze samo to dejstvo brez komentarja svedoči, da slovensko učiteljsko nujno potrebuje svojih Učiteljskih domov. Kdor še ni podpisal »Pristopnice«, naj napiše na četvorko pole izjavo, s katero pristopa k zadruzi »Učiteljski dom« v Ljubljani in naj jo odpošlje na naslov Učit. doma ali šolsko upraviteljstvo v Cerkljah pri Kranju. Društva naj imenujejo

svoje poverjenike, ki naj članstvo dramijo in vzpodbujajo k vstopu in marljivemu delovanju v prilog samim sebi in njihovi deci. Organizacija danes še nima ničesar, zgradi mo ji vsaj najpotrebnejšo »jempergo«. Pri stopne izjave, sezname in količine deležev a 100 Din nujno rabimo, da si zamoremo osnovati potrebne načrte. — Za Učiteljski dom v Ljubljani Josip Lapajne.

— **Pretečeno nedeljo je praznoval naš upokojeni stanovski tovariš Ivan Barle** s svojo gospo soprogo Ivano v Kandiji pri Novem mestu redko slavnost biserne poroke. V imenu šmihelske in okoliške šolske mladine sta bila jubilara pozdravljena od deklica in deklice šmihelske osnovne šole. Jubilarntoma so se poleg drugih še nadalje v krasno zasnovanih govorih poklonili; okr. šolski nadzornik J. Pirnat v imenu vsega učitelstva v okraju in šolske mladine, predsednik učiteljskega društva za novomeški srez V. Pirnat v imenu učitelstva, včlanjenega v UJU, nadučitelj F. Hočevar pa v imenu občanov in šolske mladine, povdarjajoč prav posebno, koliko nemiloljnih zaslug si je stekel slavljence kot dolgoletni upravitelj šmihelske osnovne šole za šmihelsko občino. Končno je jubilara pozdravil še tamošnji župnik S. Trškan. Svečano biserno poroko je izvršil slavljencev najstarejši sin Janko, stolni kanonik in ravnatelj nadškofijske pisarne v Zagrebu. Jubilarnta gospod Ivan Barle je še eden izmed onih starih naših učiteljev, ki je prejemal dekrete od škofijskega ordinariata. Maturiral je leta 1861. v Idriji; nakar je služboval v Nevljah, Podzemlju, Budanjah, pa zopet v Podzemlju in končno v Šmihelu pri Novem mestu, kjer je leta 1903. stopil v zaslužni pokoj po 42-letnem, nesebičnem in požrtvovalnem delu za domovino.

— **60. rojstni dan je v ožjem krogu praznoval 29. maja naš zaslužni tovariš gosp. Josip Rajšp, nadučitelj v pok. Še mnoga leta v zdravju in sreči!**

— **Volilno navodilo ki zajamčuje popolno tajnost pri novem načinu volitev v UJU** načelstva. kakršnega predlaga tov. Kislinger potom Laškega učiteljskega društva v 24. številki »Učit. Tovarša« z dne 29. decembra 1927 pod zaglavjem »K izpremembi pravil UJU«. Tajnost v navedenem članku predlaganih in opisanih volitev je zajamčena po naslednjem postopku: Vse kuverte in vse glasovnice morajo biti enake v velikosti, obliki in barvi; kuverte seveda neprosorne. Z ozirom na kontrolo veljavnosti naj je na obeh enoten žig UJU odnosno pri volitvah v načelstva posameznih učiteljskih društev — žig dotičnega društva. Volilne kuverte s praznimi glasovnicami razpošilja na posamezna učiteljska društva tajništvo UJU, da se dostavi članstvu. Izpolnjene glasovnice (1—10 imen) se nato odpošiljajo v zalepljenih kuvertah na šolo ali odbor, ki mu je poverjen skrutinij. Na volilne kuverte se ne piše nič — ker se imajo te oddati na pošto pod posebno ovojnjo, t. j. adresno kuverto z znakom, seveda odpadajo tudi vsakršni spremni spisi. Volilnih zalepek se lahko po dogovoru učitelstva iz posameznih krajev in šol odpošlje tudi več pod eno odpremo kuverto na skrutinatorski odbor. Adresne kuverte naj imajo značko V (volitive). Vse po pošti došle adresne kuverte ostanejo do terminiranega dne in ure, ko se sestane komite za skrutinij, neodprte — in se odpirajo šele v pričo vseh skrutinatorjev. Pri tem se mečejo poštni ovitki proč, dočim ostanejo volilne zalepke še vedno zaprte. Slednje se zmeče na slepo v kako košaro za papir ali veliko škatljo, v kateri se zalepke z glasovnicami dobro pretresejo in premešajo, predno se prične z njih odpiranjem — in beleženjem odnosno štetjem glasov, ki odpadejo na imena kandidatov, posnetih iz glasovnic. Pri tem se spiše zapisnik, iz katerega naj bo razvidno naslednje: 1. Kdo je vršil skrutinij — ter kdaj in kje se je isti vršil; 2. koliko volilnih zalepek je bilo oddanih, koliko veljavnih in pristnih — koliko neveljavnih, koliko (kompletno ali delno) izpolnjenih, koliko praznih; 3. razporeditev izglasovancev — pričeni pri onem kandidatu, na čigar ime je padlo največ glasov — in zapored nižje; 4. koliko volilnih zalepek je izostalo odnosno koliko članov se je volitev vzdržalo. Zbog enotnejšega postopanja pri izbiri kandidatov pri izvolitvi v okr. učit. društva se pripomni, da se mora nuditi članstvu prilika, da na volitvah predhodnem zborovanju lahko izjavi eventualne želje glede svojih kandidatov; 5. podpisani komiteja. Rezultat tega skrutinija še seveda nikakor ni obvezen ali končno veljaven, saj izkazuje šele izbirno odnosno pregledno listo kandidatov, koja naj bi služila kot kazipotna podlaga za ožje volitive. Tako za posamezna društva kot za pokrajinsko načelstvo in odseke pridejo pri ožjih volitvah v poštev v prvi vrsti seveda najvišji izglasovalci — do gotove meje navzdol, ki pa se lahko določi po dogovoru; tako n. pr. za ožji sosvet in odseke dvoprocentni del vsega članstva v Sloveniji. Tudi ožje volitive naj bi se vršile z listki. Pri volitvah na izklic naj bi se predlogom priznala veljavnost le v slučajih, da so za kako listo ali posameznega kandidata glasovali vsi prisotni — in sicer soglasno — brez izjeme. Tu opisani volilni postopek bi imel za splošen in pravi duh v naši organizaciji po vsej priliki najboljše posledice in so prednosti istega raztolmačene že v božičnem članku. Sicer pa itak spominja na oni volilni način, na podlagi katerega so se svoj čas izvršile volitive v oblastna disciplinska sodišča.

— **Podmladek viške šole bo priredil dne 10. t. m. ob 15. uri mladinski koncert v Domžalah** za tamošnji in okoliško šolsko mladino. K obilni udeležbi vlnudno vabi Podmladek in učitelstvo z Viča. Vstopnina 1 Din od učenca, spremljujoče učitelstvo vstopnine prosto, odrasli pa 5 Din.

— **Solidarnost kongresa Činovniškega Saveza v Sarajevu s slovenskim učitelstvom.** Iz Sarajeva poročajo: Na skupščini uradniškega Saveza v Sarajevu dne 4. junija 1928 je manifestiralo celokupno uradništvo za svoje pravice in društveno svobodo. Načelnik pokrajinskega Saveza za Slovenijo g. Pasternoster je predvsem ugotovil, da so v zadnjem času podvzele centralne oblasti na pram reprezentantom slovenskega učiteljstva korake, ki ogrožajo pravice, zajamčene vsem državljanom po čl. 14. ustave in zakonih o društvenem in tiskovnem pravu. Predstavniki organizacij se smejo in morajo udeleževati in potezati za moralne in materialne dobrane svojih članov, ker so od organizacij priznanih pravilih v to poverjeni. Ako se to zabranjuje, so organizacije ničeve in brez pomembne. Zastopniki organizacij morajo uživati v polni meri vse pravice zakona o društvenem pravu in zakona o tisku. Če pa so se pregrešili proti določbam teh zakonov, naj se postopa proti njim le, ako je sodno dokazana krivda in podan substrakt za disciplinsko postopanje. Nikakor pa se ne more in sme disciplinsko postopati, dokler ni zadeva po društvenem in tiskovnem oblastvu razjasnjena. G. Lilleg protestira v imenu pokrajinskega Saveza proti znanemu postopanju. Ugotavlja, da so listi prinesli vesti o uvedbi disciplinske preiskave prej, predno so bili prizadeti uradno obveščeni. S takim postopanjem se krati javnim uslužbenčim ugled. Ni se še do danes od pristojnih mest ničesar ukrenilo, da bi se bila omenjena zadeva popravila. Poleg vsega pa se postopa v disciplinskih zadevah pri nas v Sloveniji po disciplinskih predpisih iz leta 1873.1, dasi imamo že od leta 1923. uradniški zakon. Na podlagi tega postopka, ki je skrajno zastarel, nima obtoženec prilike zagovora, ne zagovornika, ne dokazov potom priče in zagovornika. Izročen je na milost in nemilost zastarelim predpisom in sodbi, katero izreče sodišče treh oseb. Odločno zahtevamo, da se uvede nemudoma za učitelstvo disciplinsko postopanje po uradniškem zakonu in takoj ukine dosedanj disciplinski postopek. — **Ob velikem odobravanju je bila sprejeta od zastopnikov vseh strok državnega uradništva resolucija v zaščito učiteljstva z zahtevo, da se takoj ukine disciplinsko postopanje po sedanjih predpisih iz leta 1923. in uveljavi postopek po činovniškem zakonu.** (Besedilo resolucije objavimo, ko bo izšla v Činovniškem glasniku).

— **Solidarnost sarajevskega učiteljstva in pov. UJU s slovenskim učitelstvom.** Sarajevsko pov. UJU objavlja v »Jugoslovenskem listu« izjavo o solidariteti učiteljstva sarajevskega pov. UJU s slovenskim učitelstvom, ki jo zaključuje sledeče: »Pridružimo se resolucijama Učit. Društva iz Slovenije, datih povodom ovog slučaja, i akciji Izvršnog Odbora u Beogradu izražavamo svoju gotovost za odziv svojim velikim dužnostima ali — i za odbranu svojih Ustavom zagarantovanih prava, po kojima smo slobodni i dalje iznositi na vidjelo — kaj se godi?« — Poverjeniku UJU — Sarajevu. Predsednik Nedj. Lazarević.

— **Likvidacija »Edinstva«.** »Slov. Narod« poroča: Razid društva. Učiteljsko društvo »Edinstvo« za litijski srez se je po sklepu občnega zbora z dne 5. maja prostovoljno razšlo.

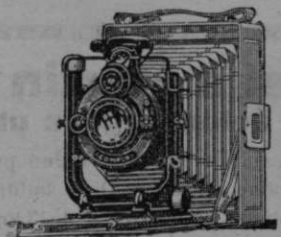
— **Ljubljana-okolica.** Tovariši(ice) upravitelji(ice) naj prinesejo na zborovanje na Vrhniko tiskovino »Statistika«, kjer se jim bo dalo navodilo za izpolnitev te tiskovine. Odbor.

— **Učiteljsko društvo Novo mesto.** Tovarišem(ice), članom »Jadranske Straže« sporočam, da so došle legitimacije, s katerimi ima vsak član permanentno polovično vožnjo po parnikih »Dubrovačke plovitbe«. Kdor od Vas torej misli na morje, naj mi pošlje obratno sliko, in 10 Din za legitimacijo ter 2 Din za poštino (lahko v znanj). Le kdor se takoj javi, more imeti legitimacijo pravočasno, do počitnic. Predpogoj, da imate članarino, ki znaša letnih 12 Din, poravnano. Izmed ca. 300 članov novomeške podružnice »J. S.« je 72 učiteljev(ice), članov novomeškega učiteljskega društva. Opozorite še druge na »J. S.« — Pirnat Viktor, predsednik.

— **Učiteljski dom v Mariboru.** Tovariš A. Porekar je daroval za knjižnico 13 vezanih letnikov »Popotnika«. Za dragoceni dar se mu izreka iskrena zahvala. — V svrhu izpolnitve se za knjižnico potrebujejo 3. 11., 15. in 22. letnik »Popotnika« ter 1. zvezek dr. Grudrove Zgodovine slov. naroda. Kdor lahko pogreša ta dela, naj posnema dr. Brnal — Vodstvo.

— **Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927/28., ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI,** ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili obšutne škode.

— **Samo predsednik je, če kdo misli, da iz rži ni kave.** V tisočih rodbinah uživajo ŽIKO brez primese zrnat kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

Novi ilustriran cenik fotografskih aparatov in potrebnih je ravnokar izšel. Na razpolago je interesentom gratis in poštino prosto.

Drogerija GREGORIČ Ljubljana, Prešernova 5.

Nogavice

iz prave ali umetne svile.

Vsaka dama ve, koliko veljajo njene nogavice, in radi tega treba paziti, da bodo zmeraj popolnoma v redu.

Z „RADIONOM“ lahko perete nogavice kolikokrat hočete, one ne bodo nikdar izgubile svoj prvotni sijaj.

Eno pravilo je važno: Vedno je treba „RADION“ v MRZLI vodi raztopiti, a potem nogavice izprati v mlačni raztopini. — Potem izprati s čisto vodo in razprostrti, da se suše.

S takim pranjem bodo nogavice ohranile svoj sijaj in svoj svileni izgled.

Mladinska Matica.

—mm Knjige so natisnjene. Preskrbeli smo jim tudi okusno okrašene ovitke po osnutku M. Gasparija, da jih bo tako mladina še bolj vesela. Prihodnje dni, ko dobimo prve garniture iz knjigovезnice, začnemo z razpošiljanjem, in sicer najprej v kraje, ki so več ali manj oddaljeni od železnice in pošte. Nato pridejo na vrsto ostali kraji. Do kresnega dne bo imel lahko vsak naročnik knjige v rokah. Pošiljkam bomo priložili tudi bloke za leto 1929. Naročnina ostane za prihodnje leto ista, t. j. 10 Din. Vendar smo prisiljeni zahtevati še za upravne stroške in poštino po 50 para od vsakega naročnika. Spričo skrajno nizke naročnine za tako lepe in bogate publikacije se temu gotovo nihče ne bo upiral. **Tov. poverjenike(ice) prosimo, da začno s pobiranjem nove naročnine že ob razdeljevanju knjig, vsekakor pa ob začetku šolskega leta!** Na to naj že zdaj opozore mladino! Opozore naj jo tudi, da se v kar največjem številu udeležijo tekmovanja za lepe knjižne nagrade, ki jih razpisujemo na zadnji strani »Kresnice«. Prihodnje leto bomo izdali poleg novega letnika »Kresnice« še dve knjigi: eno z izvirno pripovedno, drugo z zanimivo realno vsebino. Snov za ti dve knjigi bomo določili šele jeseni in bomo pri tem radevolje upoštevali utemeljene nasvete, ki bi jih dotlej prejeli od katerekoli strani.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdolovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija
— Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Pokret učiteljic.

—ž **Celibat učiteljic.** Ljubljansko poverjenišvo UJU je poslalo že meseca aprila na Izvršni odbor v Beograd vlogo v kateri je zahtevalo, da mora podvzeti isti vse korake, da prepreči namero uzakonitve celibata učiteljic. Pretekli mesec (15. maja) pa je bil predsednik UJU tov. Petrović pri g. ministru prosvete in stavil nanj tudi vprašanje, kako je prišla v projekt šolskega zakona odredba glede poroke učiteljic in ali jo misli g. minister odbržati v projektu? — O tej intervenciji piše »Nasrodna prosveta« z dne 17. maja sledeče: Na drugo vprašanje je rekel g. minister: — Ne izjavljam, da pride ta odredba v projekt — jaz je nisem niti vanj vstavil. Priznati pa morate, da je to socialno vprašanje, ki ga je treba rešiti obzirno, mora se dobiti neko solucijo. — Gospod minister, morda je to očitna slabost državne administracije, ko se tudi taka vprašanja stavijo v zakon. — Priznati morate, je dodal g. minister na to, da je bilo s tem do sedaj veliko težko. Tu je g. minister navedel nekatere primerov, s katerimi je imelo ministrstvo prosvete velike težkoče, ko je bila učiteljica poročena z drugim uradnikom. — Predsednik je k temu pripomnil, da bi bilo treba paziti na one, ki zlorabljajo svojo službo, ki hočejo imeti vedno dopuste, da so potem skupaj z možem, ki je v službi v drugem kraju, ampak radi nekaterih primerov se še ne sme obsoditi vedno učiteljice, vestnih in dobrih, ne sme se jih odditi, ker so se one za ta položaj pripravile in tudi tako postopanje ne koristi. — Gospod minister je rekel, da to ne velja za sedanje učiteljice, temveč za one, ki šele nastopijo službo. Sicer pa moramo o tem še razmišljati. V zakon moramo vstaviti vsaj klavzulo, s katerimi bodo omejene zlorabe službe in je tudi potrebno, da predložimo vsem, ki hočejo postati učiteljice, odgovornost, ki jih čaka; poostriži je treba administrativne mere, da ne bo več tako, kot je bilo do sedaj. — Preprečite, g. minister protekcijo, premeščanje k možu in če v dotičnem kraju ni razreda, preprečite nepotrebne dopuste ki jih dobivajo nekatere učiteljice samo zato, da preživijo ta čas pri možu, potem vam ne bo potrebna taka zakonska odredba o poroki učiteljic. Naj se one poročijo s komurkoli, samo naj država zahteva od njih striktno izpolnjevanje dolžnosti. — Da, rekel je g. minister, poostriži moramo administrativni postopek in najti pot in način, da se zadeva zboljša. O tem vprašanju bodem še razmišljal. — Tak je bil uspeh intervencije predsednika UJU pri g. ministru prosvete in kot poroča pozneje tudi dnevno časopisje je na zborovanju beograjskega učiteljstva dne 18. maja izjavil referent prosv. ministrstva g. Raubenović, da g. minister v nobenem slučaju ne namerava izdati odredbe, ki bi ji nasprotovalo učitelstvo in da odredbe o poroki učiteljic ne bo vstavil v zakon o osnovnih šolah.

Iz drugih držav.

NASA MIZERIJA IN INOZEMSTVO.

Leta in leta že tarnamo in prosjačimo, v zadnjem času celo samo pazimo, da nam ostane ohranjena vsaj trda skorjica vsakdanjega kruha. In vendar nam še celo to zamerijo, češ — učitelji nikdar niso zadovoljni! Nešteto krat se je že dokazovalo, da je v zmoti oni, ki misli, da smo dosegli eksistenčni minimum. Žal se to vprašanje pri naših kompetentnih činiteljih ni nikdar resno vzelo v pretres, dočim se je v drugih državah gmotno vprašanje urejevalo le s fiksno določljivo življenjskih pogojev.

Na študijskem potovanju mi je bila da na prilika, proučiti gmotni položaj tovarišev v inozemstvu. Pri tovariših sem iskal podatke za plačo samskega tovariša z 10 službenimi leti (na deželi) in pravi sem do slednjih izsledkov:

Nemčija 240 R. M. (pribl. 3120 Din), Češkoslovaška 1150 čK (pribl. 2000 Din), Avstrija 320 S (2560 Din), Francija 950 frankov (2000 Din), Jugoslavija pa 1575 Din!! Še celo sovjetski učitelj mi je na razstavi v Lipskem zatrjeval, da so njihove plače visoko nad eksistenčnim minimum. Izgovor, da je v drugih državah večja draginja, ne drži z ozirom na dejstvo, da učiteljske plače uradni eksistenčni minimum visoko presegajo. Ni torej nič čudnega, če inozemski tovariši z lahkoto zmagajo izdatke za reformistično literaturo, za kongrese, študijske tečaje in potovanja, pri nas pa še vedno vozimo po starih izvoženih cestah... »Wenig Geld — venig Musik« mi je ironično zabrusil tovariš in mi citiral izrek avstrijskega reformatorja Otona Glöckla ob priliki skupščinske debate o učiteljskih plačah: »Zadovoljno, brezskrbno učitelstvo — dobra šola — srečen narod; nezadovoljno učitelstvo — slaba šola — kaos!« Prepričevalno je govoril kot bivši učitelj v imenu vseh tovarišev in njih zahteve so bile v polni meri sprejete. Dunajske šole krasno uspevajo, 3500 učiteljev se v popoldanskih tečajih nadalje izobražuje, Dunaj je upravičeno ponosen na svoje šolstvo.

In mi? Prof. dr. Čajkovac sicer ugotavlja, da naše šolstvo propada in točno navaja okoliščine, pod katerimi je progres nemogoč. Popolnoma pa je prezrl naš mizerni gmotni položaj, ki mnogim idealnim mlajšim tovarišem ubija veselje do intenzivnega študija novodobnih načel in tako onemogoča vsak šolski napredek. Ali je to tragiko sploh še mogoče odvrniti? —c.

Učiteljski pravnik.

—§ **Izplačilo zaostankov po partiji 55.** Ker se še v računovodstvu ministrstva prosvete ne nahaja več nobena nelikvidirana zadeva po partiji 55, se opozarja članstvo, da se v bodoče v tej zadevi ne obrača niti na Udruženje v Beogradu, niti na ministrstvo prosvete, temveč samo na finančno upravo, ker bi le ta in pa nevednost naših tovarišev mogli skriviti, da bi ostali mnogi računi iz partije 55. kljub zadostnemu kreditu neporavnani in bi prešli na novo partijo 65.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužujte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom nižnjim honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Pojdite v planine

in na smuk. Ne hodite pa brez pristnih Brajerjevih smuških čevljev ali pa brez pristnih Brajerjevih »gozdarjev«! J. BRAJER, Ljubljana, Breg št. 1.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za marec, april in maj t. l. Članarina: Jos. Rajšp, šolski upravitelj, Maribor, doplačilo za 1927. leto 80 Din; društvo upok. učiteljstva v Mariboru 30 Din; II. deška osnovna šola v Mariboru 140 Din; deška osnovna šola Ptuj 160 Din; osnovna šola Krčevina-Lajtersberg 160 Din; Rudolf Simon, Tolsti vrh 40 Din. — Darila: Rakušček Jos., šolski upravitelj, Lemberg 100 Din; Anton Hren, šolski upravitelj, Studenci, nabral na gostiji Ledinek-Rošker 200 Din; volilo umrlega tov. Gregorja Poljanca 100 Din; Dragotin Roglič, trdka »Karo« čevljev v Mariboru 250 Din; Posojilnica v Mariboru 1500 Din; min. prosvete v Beogradu iz čistega dobička državne zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani 15.000 Din; Nemec Alojzij, kmet, Babinci pri Ljutomeru 10 Din; gospa Alojzija Heričko, soproga lončarskega mojstra v Mariboru 100 Din; Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1/2 % od prodanih zvezkov v 1927. l. 2895 Din; Firm Stefan in Irena, šolski upravitelj ozir. učiteljica v Radvanju 2 obveznici 7 % državnega posojila a 100 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Gospodarska podjetja: Zemljevidi 5840 Din; grb 1173/80 Din; Prekmurske pravljice 28 Din.

M. Kožuh, blagajnik.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Učiteljska kolonija na Bolu. Rok za priglasbe zaključeni. V naslednji številki slede natančne informacije. Odhod okrog 8. julija via Karlovac Split. Kdor še ni poslal izpolnjene prijavnice, naj jo takoj pošlje naravnost v Beograd. V interesu vseh prosim točnosti! — Mrovlje.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

—oio Delo po krožkih:

333. Trbovlje-Vode: V. in Trbovlje 2; III. — skupno. 14. maja. Od 49 članov 26. »Iz družboslovja«: 4., 5. in 6. poglavje. Prihodnji sestanek 2.

334. Žužemberk: V. 17. maja. Od 27 članov 14. O sociologiji. Socialna vzgoja na osnovni šoli. Okrožnica poverjenstva od 2. maja. Prihodnji sestanek sredi junija.

335. Moste: V. 18. maja. Od 28 članov 8. Razgovor in sklepanje o okrožnici poverjenstva od 2. maja. Prihodnji sestanek 11 jun.

336. Šmartno pod Šmarno goro: I. 8. maja. Od 5 članov 4. Razgovor in sklepanje o okrožnici poverjenstva z dne 2. maja. Prihodnji sestanek 2.

337. Št. Vid-Preska: VII. 20. maja. Od 28 članov 5. Peto—deseto poglavje 2. brošure in okrožnica pov. z dne 2. maja. Prihodnji sestanek 19. junija.

338. Sv. Jurij ob Južni žel.: VIII. 22. maja. Od 20 članov 10. Izvenšolsko delo učiteljskega. Prihodnji sestanek 12. junija.

339. Št. Ilj pod Turjakom: III. 18. maja. Od 11 članov 7. 7. do 12. poglavje 2. brošure. Prihodnji sestanek se določi pozneje.

340. Žiče: V. 23. maja. Od 17 članov 7. Šesto poglavje iz 2. brošure: o diferenciaciji. Prihodnji sestanek 13. junija.

341. Vinica: V. 13. maja. Od 15 članov 6. Razgovor in sklepanje o okrožnici poverjenstva z dne 2. maja. Prihodnji sestanek 3. junija.

Razpisi služb.

RAZPIS SISTEMIZIRANIH MEST STALNIH POMOŽNIH UČITELJEV PRI SREŠKIH ŠOLSKIH NADZORNIKIH.

Da se omogoči reden in neoviran pouk na osnovnih šolah ter na podlagi čl. 116. določene šolskega in učnega reda z dne 29. septembra 1905, štev. 13.200 (državni zakon štev. 159), je ministrstvo za prosveto s svojim odlokom O. N. br. 41.721 z dne 9. maja 1928 v zvezi čl. 11. Uredbe o ureditvi ministrstva za prosveto odločilo, da se sistemizirajo pri sreskih šolskih nadzornikih mesta stalnih pomožnih učiteljev z nalogo, da nadomestujejo v srezu za krajši čas obolelo ozir. roma odsotno učiteljstvo in da pomagajo sreskim šolskim nadzornikom pri njih poslu v pisarni. Ob nadomestovanju jim pripada povračilo potnih stroškov in mala dnevnica v smislu Uredbe D. R. br. 96.000/20 in odloka ministrstva financ D. R. br. 109.376/27. Pri predlogu za oddajo teh mest se je ozirati na dobro oceno in na najmanj štiriletno dobo efektivnega učiteljskega službovanja. Predpisano opremljene prošnje za te službe z navdeto, v katerem srezu (izvzet je srez Ljubljana — mesto) želi prosilec službovati kot stalni suplent (pomožni učitelj), je vložiti pri pristojnem šolskem upraviteljsvu najkasneje do dne 20. junija 1928. Šolski upravitelji jih morajo v dveh dneh odpisati po običajni uradni poti pristojnemu sreskemu poglavarju. Sreski poglavarji naj jih predložijo najkasneje do dne 5. julija 1928 velikemu županu ljubljanske oblasti v Ljubljani. — Vršilec dolžnosti prosv. inspektorja: dr. Ca. puder s. r.

—r Na štirirazredni osnovni šoli na Brdu, srez Kamnik, se razpisuje ena služba za učitelja a ne služba šolskega upravitelja, kakor je objavljeno v razpisu služ pod P. br. 4085 z dne 14. maja 1928, »Ur. list« štev. 51.

Nogavice, flor in svilene v vseh barvah. Največja izbira, najnižje cene. Pletenine, bluze, kravate itd. priporoča modna trgovina **FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.**

Naša stanovska organizacija.

Za ohranitev svobode stanovskim društvom in stanovskemu tisku

Resolucije društev.

+r UČIT. DRUŠTVO ZA SREZA MARIBOR DESNI IN LEVI BREG izraža na svojem rednem zborovanju dne 16. maja 1928. svoje veliko začudenje nad pojavi zadnjega časa, da se disciplinsko in sodnijsko zasleduje poverjenika naše stanovske organizacije in urednika stanovskega glasila, ki vršita svoje dolžnosti v imenu celokupnega slovenskega učiteljstva v prid šoli, njeni upravi in po njej narodu in državi.

Odločno izjavljamo, da v rubriki Učiteljskega Tovarisa, »Kaj se godi?« nismo videli nikakih napadov na kogarkoli, ampak le načelen boj proti uvajanju prakse, ki škoduje šoli, učiteljstvu, narodu in državi. Zato tudi obsojamo, da se hoče ta načelen in stvaren boj speljati na politično-strankarsko polje.

Tovarišu poverjeniku in tov. uredniku izražamo svoje zaupanje in priznanje ter obenem pozivamo slov. učiteljstvo, da strne svoje vrste in vztraja vedno in povsod na strogo načelnem stališču šoli, narodu, državi in sebi v prid.

Učiteljsko društvo za sreza Maribor desni in levi breg.

+r KRŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO se je na svojem zborovanju dne 19. maja 1928. pridružilo v zadevi preskave proti poverjeniku in uredniku Učit. Tov. sklepom Celjskega učiteljskega društva.

+r SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je sprejelo na zborovanju dne 2. junija t. l. sledečo resolucijo: »Pozdravljamo »črno desko« v Učit. Tovarisu ter se pridružujemo mnenju ostalih društev, da ne vidimo v teh dopisih nikakih osebnih napadov, ampak le ugotovitev golih dejstev. Stojimo strnjeni za našimi voditelji ter jih pozivamo, da vztrajajo v boju za pravico.«

Iz poverjeništvu UJU.

+pov. Poverjeništvu je odposlalo vlogo na prosvetni oddelek v Ljubljani in Mariboru ter posredovalo potom Izvršnega odbora UJU v Beogradu, da bi čimprej dobili službena mesta učitelji, ki so odslužili kadriški rok. Pojasnili so nam, da bi se dala zadeva urediti potom virmana. O uspehu bomo poročali.

+pov. Okrajna učiteljska društva, ki se niso poslala imen delegatov in namestnikov za pokrajinsko in državno skupščino, naj to store prav gotovo do 20. junija t. l.

+Apel vsem društvenim blagajnikom. Prosim, da tov. blagajniki(ke) izterjajo od posameznikov vse zaostanke za tekoče poslovanje leto sigurno do določenega roka in mi pripadajoče zneske takoj nakažejo, ker moram urediti vse račune in druge plačilne obveznosti do 1. julija. Letni obračun pošljem vsem p. n. blagajnikom te dni in prosim, da ga pregledate in primerjate s svojimi knjižbami. Kdor ne bo tekom 3 dni po prejemu obračuna reklamiral, bom smatral, da je račun v redu. Istotako prosim, da se mi nemudoma pošljejo vse zaostale mesečne prijave. — Glavni blagajnik UJU.

Iz društev:

= LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO bo zborovalo v četrtek, dne 14. t. m. ob 7. uri zvečer v risalnici šentjakobske šole. Na dnevnem redu je predavanje tov. Rupnika: Blonskijeva teorija v delovni šoli.

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi

tvrdka J. Rojina, Ljubljana

Foto-aparate kupite najboljše pri Fr. P. Zajec, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Priporočam se za vsa slikaraka in fotografska dela, povečane slike, pokrajinske razglednice, skupne šolskih otrok, legitimacije i. d. Slikat grem tudi na deželo. Učitelji in dijaki popust. Zahtevajte cenik.

Foto „REKORD“ Joško Šmuc, Ljubljana, Poljanska c. 12

Največja izbira krasnih bluz in otroških obleke KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

SVETLIČARNA
ANT. BAJEC
LJUBLJANA
Pod Trančo * Tel. 3222
Izdeluje šopke, vence, trakove z napisi l. t. d.

Manufakturo

NA OBROKE

nudi cenj. učiteljsvu ter izdeluje obleke po meri za gospode in dame

M. BAN nasl. PREVORŠEK

LJUBLJANA, Resljeva cesta 7

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi. Drogerija A. Kanc, sinova Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogerija Wolfram, nasled. M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

Modni atelje

N. I. Bianchi

Ljubljana, Sv. Petra c. 44 izvršuje najmodernejšje obleke za dame in gospode po konkurenčnih cenah.

Pomladanske plašče

moderne, v krasni izvršitvi najlepših modernih vzorcev boste najugodneje kupili pri tvrdki

Fran Lukič, Ljubljana, Stritarjeva ul.

Modni atelje Martin Pevec

Ljubljana, Šelenburgova ulica 4.

Izvršuje obleke vseh vrst. — V zalogi vedno pristno angleško blago za obleke in modne hlače. — Delo solidno, cene nizke. Cenj. odjemalcem dovoljeno po dogovoru do 3 kratno odplačilo.

= BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 16. junija t. l. ob 9. uri v Črnomlju. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Naš položaj. 3. Poročilo in sklepanje o predlogih krožkov. 4. Volitve delegatov in namestnikov za pokrajinsko skupščino in kongres. 5. Eventuelni referat o delovni šoli. 6. Slučajnosti. Ker je to v tekočem šolskem letu naše poslednje zborovanje, pričakujem polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

Poročila:

+ UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRADEC je zborovalo dne 28. aprila 1928 v Slovenjgradu.

I. Statistika. Od 42 članov manjkalo 7.

II. Situacijsko poročilo. Razpravljalo se je o došlih dopisih — glede Lavtarjevih razčunov se bo razpravljalo 2. junija t. l. ob 9. uri v Slovenjgradu; tozadevni referat je prevzela tov. Vavpotova. — Glede kraja, kjer bi se vršil 2. izobraževalni tečaj, ne pridejo kraji v tem sodnem okraju v poštev. — Za »Pevski zbor« bo plačevalo učiteljstvo dajlje a 1 Din mesečno. (Sklep za šolsko leto 1928/29 l.) — Prispevki v Möderndorferjev sklad se ukinejo. — Razprava o ustanovitvi oblastne učiteljske knjižnice se preloži na prihodnje zborovanje. — Delegati oziroma namestniki za pokrajinsko skupščino v Celju: tov. Purkhart (Gobec), Šumer (Mathans).

III. Šolska reforma. Tov. Lavrenčič, strokovni učitelj v Mariboru je podal teoretično in praktično učni načrt v pouku telovadbe, kojemu je sledilo navzoče učiteljstvo z največjim zanimanjem. Tov. predsednik se mu v imenu navzočih najlepše zahvali. Da se omenjeni učni načrt tem lažje uveljavlja, je obljubil tov. Lavrenčič objaviti ga morebiti v našem stanovskem glasilu.

IV. Samoizobražba. Krožki se redno vršijo, pri kojih je obisk zadovoljiv.

V. Izvenšolsko delo. Radi pičlega časa se preloži na prihodnje zborovanje.

VI. Slučajnosti. Prihodnje zborovanje združeno z majniškim izletom se vrši v soboto 19. maja v Šoštanju.

VII. Predlogi. (Tov. Gobčeva): Članice in člani Učit. društva za pol. okraj Slovenjgradeč soglasno sklenejo resolucijo, da stori organizacija potrebne korake proti uvedbi predlaganega zakona o celibatu učiteljev.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

KAJ GOVORI OCENA P. FLERETOVE KNJIGE »PRIRODNE SILE« O STVARNEM OZIRU?

Razuljivo je, da so si prirodne vede utrle pot tudi že v osnovno šolo. Pa ni dovolj le teoretsko znanje prirodnih nauk, treba je to znanje tudi praktično poglobiti. In ta namen ima Fleretova knjiga. Naj bi zato postala zanimiva prirodoslovna čitanka osnovnošolske mladine, ki hoče na izbranih, najenostavnejših pojavih pokazati medsebojno delovanje prirodnih sil, katere si je znal človek sčasoma ukrotiti in udomačiti. V stvarnem pogledu je knjiga uspela. (Dr. Simon Dolar).

Knjigo »Prirodne sile in njihova uporaba« Pavla Flereta je na osnovi Glavnega Prosvetnega sveta S. Br. 579/27 ministrstvo prosvete s svojim odlokom O. N. Br. 62.950/27 odobrilo kot pomožni učbenik za prirodoslovje v višjih šolskih letih osnovne šole. Izdala in založila jo je Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Pripominjamo, da je to edini odobreni slovenski učbenik za prirodoslovje v osnovnih šolah.

Po dolgem času spet velik dogodek na slovenskem književnem trgu.

Ob stoletnici pisateljevega rojstva.

NOVO! L. N. TOLSTOJ NOVO!

ANA KARENINA

ROMAN

PREVEL VLADIMIR LEVSTIK

Dva zvezka z malone enajststo stranmi!

Tiskano na najboljšem papirju, vezano v črno ali višnjevo platno z bogato pozlačenim, moderno stiliziranim hrbtom po izviraem umetniškem načrtu, v želatinastem omotu in kartonasti kaseti.

Cena za oba dela skupaj Din 250.— (po pošti Din 10.— več).

Plačljivo tudi v obrokih.

Roman nudi izredno bogastvo filozofskih in moralnih idej, mojstrsko osvetljenje z naravnost fanatično resničnostjo obdelane najgloblje in najintimnejše probleme ljubezni in zakona ter pomeni za vsakogar nepozaben in pretresljiv notranji doživljaj.

Izdaja predstavlja eno najsilnejših del svetovnega slovstva, višek slovenske prevajalske umetnosti in obenem vrhunec dosedanje slov. knjižne opreme. Vaš dom in vaša knjižnica ne smeta ostati brez nje!

Naročila sprejema ZVEZNA KNJIGARNA, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA

TELEFON ŠT. 2312. RAČUN POSTNE HRANILNICE ŠT. 10.1761

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV v korist Učiteljskega doma v Mariboru in Učiteljskega konviktta v Ljubljani. — Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanko, dnevnik in beležnice. ZVEZKI ZA OKROGLO PISAVO ŠT. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA

prodaja znanstvene, strokovne, lepo-lovne, pripovedne in mladinske knjige kakor tudi knjige za osnovne, srednje in obrtne šole ter ima v zalogi vsakovrstni papir, pisalni, risalni in šolski pribor in učila kakor tudi umetne in pokrajinske razglednice v največji izbiri.

Zahtevajte cenike!

Modni atelje J. Kurilj

LJUBLJANA, TURJAŠKI TRG ŠT. 1 — BREG 1

uljudno priporoča svoj novo otvorenji modni salon za gospode. Izdeluje krojaška naročila po najnovejšem kroju. Cenj. odjemalcem odplačila na obroke

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjal, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

A. Škedelj, Ljubljana, Stari trg 11a

priporoča po najnižjih cenah:

šolske in pisarniške potrebščine, razglednice
Na drobno! in papir. Na debelo!

Najcenejše in najmodernejše

damsko perilo vseh vrst iz trpežnega blaga in lepe izdelave po konkurenčnih cenah si nabavite v spec. trgovini damskega perila

Amalijske Zorčič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Flobert puške,

lovske puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribskih potrebščin ter umetnični ogenj.

F. K. Kaiser, puškar

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

„Pri Tičku na Gričku“

vedno

izborne pijače, dobra kuhinja.

Na vrtu lep prostor za balincanje.

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe.

A. GASTRAUN

TRGOVINA DEŽNIKOV

LJUBLJANA

PREŠERNOVA UL. ŠT. 42.

Trgovina dežnikov

in solčnikov

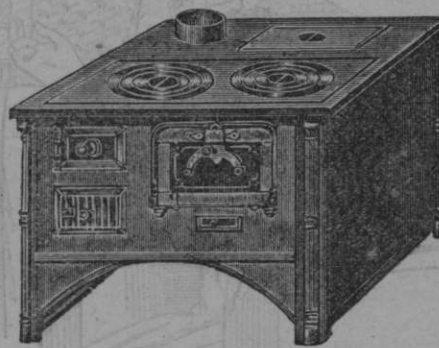
se priporoča za obilen obisk.

Knjigarna Nova založba i. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19

in podružnica prej I. Giontini, Ljubljana, Mestni trg št. 17

priporoča v nakup svojo bogato zalogo vseh šolskih in pisarniških potrebščin ter knjige lastne in drugih založb. Ima tudi veliko zalogo barv za slikanje na blago in svilo. Sole dobe znaten popust.

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO

PINTER & LENARD, MARIBOR

FRANC STRUPI, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, raznovrstnih šip, okvirov itd.

Najsolidnejše cene in točna postrežba.

RESTAVRACIJA »NOVI SVET«

V LJUBLJANI, GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 14.

— Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna i solidna.

★

Priporoča se
slavnemu občinstvu

salon za dame
in gospode.

STANKO KELŠIN

friseur

Ljubljana, Kopitarjeva 1.

Vaša obleka bode izgledala

zopet kakor nova, ako jo pustite kemično čistiti v

tovarni JOS. REICH

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana.

Podružnica: Šelenburgova ulica 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

Selikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem

uljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ

LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.

KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Kmetški hranilni in posojilni dom

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje.

Brzjav: „Kmetškim dom“ Ljubljana. Dnevnikišne ure: Vsak delavnik od 8-12^{1/2} in od 3-4^{1/2}. Rač. pošt. hran. 14.257. Tel. 2847.

Tovariši!

Ze stanovska zavednost velevala, da podpiramo pri nabavah svojih potrebščin v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Nabavljalna zadruga drž. nameščencev v Ljubljani

Telefon štev. 2421.

Vodnikov trg 5.

Čekovni rač. 12416.

Ona nam nudi banaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse specerijsko in kolonijalno blago najfinejše vrste po najnižjih cenah, ki so mogoče. Velika izbira dežnikov, predpralnikov in najfinejših in najtrpežnejših čevljev lastnega izdelka. V zalogi najfinjši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Drva in premog vsaki čas na razpolago

Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu.

Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj!

Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej!

STANJE VLOG: nad Din 15.000.000.

JAMSTVO: nad Din 50.000.000.

iz česar je razvidno, da je denar pri zadrugi popolnoma varno naložen. Sprejema: Vloge na knjižice in jih obrestuje brez odpovedi po 6%, proti trimesečni odpovedi po 8%; vloge v tekočem računu po dogovoru. Daje: Posojila na vknjižbo (hipoteko), proti poročstvu, zastavi premičnin in vrednostnih papirjev, na knjižne terjatve ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen razprodajalec srečk državne razredne loterije.

Cefir za srajce!

Najnovejši vzorci!

A. & E. Skabernè
LJUBLJANA

Največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji

Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 3.

Ima vlog nad 300,000.000 Din. — Za vse vloge jamči mesto Ljubljana.

Vloge sprejema na knjižice in tekoči račun. Naložbe proti odpovedi obrestuje po možnosti najvišje. Posoja na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje. Ima Kreditno društvo in sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 2016. Pošt. ček. račun št. 10.533. Uradne ure od 8. do 12^{1/2}.

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Vedno novosti za plašče. — Posteljno perilo kakor damast-gradl, belo in rjavo blago za rjuhe v poljubnih širjavah, posteljne odeje, zastore, preproge i. t. d.

Žima, perje, puh, kapok od najceneje do najboljše vrste.

Daje tudi na obroke.

Točna postrežba ter solidne cene!

★
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon števil. 2.282.

Prepričajte se v

gostilni pri Fajmoštru

Ljubljana, Sv. Petra nasip 5
o dobri kvaliteti in nizki ceni vin

Prepričajte se
o trpežnosti

vrvarskih izdelkov

iz

prve kranjske
vrvarne

Ivan N. Adamič
Ljubljana
Sv. Petra cesta 31

In pri podružnicah
MARIBOR, Vetrinjska 20
ter KAMNIK, Šutna 4

Tovarna pohištva

I. I. Naglas, Turjaški trg 6

★ **priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.**

Telefon 2759
Poštni predal 79

Brzjavljeno:
ZIDAR, Ljubljana

JOS. ZIDAR

POTOVALNA PISARNA

Propagandni material za tu in inozemstvo. — Železniške in paroplovne rezervacije in karte vseh linij. — Rezerviranje hotelskih sob. — Karte za spalnice in zračni promet. — Družabna, društvena in inkluzivna potovanja. — Autoture. — Priljubna in osebna zavarovanja. — Denarna nakazila. — Vse informacije o potovanju. — Pismena naročila po povzetju. — Karte za vse države. — Legitimacije za veleposlane.

Knjigarna, umetnine, muzikalije

Goričar & Leskovšek ★ Celje

Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

Priporoča: Brinar: Domožnanstvo, zemljepisni podatki in zgodov. slike kraljevine SHS. Din 20.—. Kočvar: Milinarjev Janez, 6. natis, nevez. 12.—, vez 18.— Din. Pečnik dr. K.: Jetika, današnje strogo znanstveno moderno zdravljenje jetike Din 14.—. Remec AL: Iz moje domovine, mlade povesti Din 18 do 24.—. Rohrman: Kmetijsko gospodarstvo, Din 26 vezan. Jančič Ivo: Risanje za 1.—7. šolsko leto Din 120. Kocbek: Vodič Savinjskih Alp, platno vez. Din 125. Orožen J.: Zgodovina Celja, I., II. del, nevezana po Din 28.—.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. — 15 letna garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalniki stroji ADLER. — Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffrad (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje se tudi na obroke. — Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX I SIN
Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Ne pozabite, da kupite lahko vse, kar rabite, brez denarja — na ugodne obroke

ako se obrnete na organizacijo ljubljanskih trgovcev, ki Vam bo omogočila, da kupite to, kar želite **poljubno skoraj v vseh ljubljanskih trgovinah.**

Na ta način si lahko izberete prvovrstno blago in sicer: obleko, manufakturo, modno blago, krzno, čevlje, dežnike, perilo, pohištvo, kuhinjsko opremo in železnino, steklo in porcelan, volno, nogavice, kolesa, papir in pisar. potrebščine, pisalne in šivalne stroje, radio, fotografske aparate itd.

in kar je glavno brez vsakega poviška pri cenah.

Plačate pa pri zadrugi s položnicami v mesečnih obrokih, ki ste jih sami z zadrugo dogovorili. Izrečno povdarjamo, da zadruga ne prodaja ničesar, ona Vam le hitro in diskretno dovoli potrebni kredit, na podlagi katerega lahko kupujete pri trgovcih, ki so člani zadruge. Ako se hočete poslužiti tega novega sistema, zahtevajte takoj od zadruge potrebna pojasnila in prospekte.

KREDITNA ZADRUGA DETAJLNIH TRGOVCEV V LJUBLJANI
Selenburgova ulica 7, I. nadstr.

Kupi takoj!

Plačaj pozneje!

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**